

Registrace a nalézací řízení

Viz www.radimbohac.cz (upraveno)

Osnova

1. Registrační řízení
2. Obecně k nalézacímu řízení
3. Tvrzení daně
4. Stanovení daně
5. Lhůta pro stanovení daně

Registrační řízení 1 / 3

- ▶ **Okruh osob povinných k registraci:**
 - daňový subjekt, který obdrží povolení nebo získá oprávnění vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů, které jsou předmětem daně, nebo jejíž výsledky jsou předmětem daně
 - daňový subjekt vykonávající činnost, jejíž výsledky jsou předmětem daně, nebo jejíž výsledky jsou předmětem daně
 - plátce daně (platí i pro plátcovu pokladnu)
 - speciální úprava u DPH, spotřebních daní, silniční daně

- ▶ **Registrační povinnost nevzniká:**
 - při nahodilé či jednorázové povinnosti
 - předmětem daně je pouze nemovitost
 - poplatníkovi platícímu daně výlučně prostřednictvím plátce daně

Registrační řízení 2/3

- ▶ **Povinnost podat přihlášku k registraci do 30 dnů** (v případě plátce daně do 15 dnů).
 - ▶ tzv. formulářové podání
 - ▶ registrovat se lze i u přísl. živnostenského úřadu prostřednictvím formuláře MPO
 - ▶ obsahové náležitosti vyjmenovává zákon (identifikační údaje, čísla účtů atd.)
- ▶ **Oznamovací povinnost do 15 dnů**
 - změny v registrovaných údajích
 - důvody pro zánik registrace
 - povinnost předkládat vybrané listiny (zrušení, zánik, prodej podniku)
- ▶ **Lze vynucovat pořádkovou pokutou**

Registrační řízení 3 / 3

- ▶ K registraci dochází **rozhodnutím**
 - primárně – na základě přihlášky
 - sekundárně – z moci úřední
- ▶ **Lhůta pro vydání** rozhodnutí o registraci 30 dnů
- ▶ Rozhodnutí o registraci se **neodůvodňuje**, výjimky:
 - rozhodnutí o zamítnutí registrace
 - rozhodnutí o registraci ex offo
- ▶ Správce daně přidělí **DIČ** – tvoří jej kód „CZ“ a obecný identifikátor
- ▶ **Změna či zrušení** rozhodnutí
- ▶ **Přeregistrace** – při změně podmínek pro určení místní příslušnosti
 - konstitutivní
 - speciální úprava změny místní příslušnosti

Obecně k nalézacímu řízení 1 / 2

Nalézací rovina

Vyměřovací řízení

Doměřovací řízení

Nalézací řízení je ukončeno
uplynutím
lhůty pro stanovení daně

Platební rovina

Vybírání

Evidence

Zajištění

Ručení a bankovní záruka

Zajišťovací příkaz

Zástavní právo

Vymáhání

Soudem

Soudním exekutorem

Daňovou exekucí

Přihlášením do veřejné
dražby

Uplatněním
v insolvenčním řízení

Možnost placení je ukončena uplynutím lhůty pro placení daně

Obecně k nalézacímu řízení 2/2

▶ nalézací řízení

- společné označení pro vyměřovací a doměřovací řízení

▶ cíl nalézacího řízení

- správné zjištění a stanovení daně, tj. „nalezení správné výše daně“

▶ začátek a konec nalézacího řízení

- začátek – § 91 odst.1 daňového řádu
- formálně končí:
 - (formální) právní mocí rozhodnutí o stanovení daně či zastavením vyměřovacího nebo doměřovacího řízení
- materiálně končí:
 - uplynutím prekluzivní lhůty pro stanovení daně (tj. okamžikem, kdy se poslední známá daň stává nezměnitelnou)

Tvrzení daně 1 / 4

- **Základem pro správné zjištění a stanovení daně je:**
 - řádné daňové tvrzení a dodatečné daňové tvrzení
 - Tomu odpovídá:
 - **povinnost tvrzení** (tj. povinnost uvést skutečnosti důležité pro rozhodnutí)
 - **břemeno tvrzení** (tj. procesní odpovědnost za to, že se správce daně tvrzenou skutečností dozví)
- **Výzva k podání daňového tvrzení**
 - správce daně pokud možno nejprve vyzývá k dobrovolnému splnění povinnosti tvrzení, než přistoupí ke stanovení daně z moci úřední

Tvrzení daně 2/4

Řádné daňové tvrzení:

- ▶ **Povinnost k podání:**
 - ze zákona
 - na základě výzvy
- ▶ **Musí obsahovat:**
 - vyčíslenou daň (ne vždy)
 - předepsané údaje (vyplývající z formuláře)
 - další okolnosti rozhodné pro vyměření daně
 - údaje, které vyžaduje zvláštní zákon
- ▶ **Splatnost daně** – v poslední den lhůty stanovené pro podání
- ▶ **Lhůty pro podání**
 - obecně v daňovém řádu
 - **speciální úprava v jednotlivých daňových zákonech!!!**
 - speciální úprava u insolvence a při přechodu daňové povinnosti

Tvrzení daně 3/4

Dodatečné daňové tvrzení:

- ▶ Pouze pro dodatečné daňové přiznání a dodatečné vyúčtování
- ▶ **Povinnost podat** : v případě zjištění, že **daň má být vyšší** (tj. daňový odpočet nebo daňová ztráta nižší) než poslední známá daň
- ▶ **Právo podat** : v případě zjištění, že **daň má být nižší** (tj. daňový odpočet nebo daňová ztráta vyšší) než poslední známá daň
 - omezující podmínky (pojem „nové skutečnosti nebo důkazy“)
- ▶ **Právo podat** : v případě, že jsou měněny tvrzené údaje bez vlivu na daň
- ▶ **Lhůta pro podání**:
 - **Subjektivní** – do konce (kalendářního) měsíce následující po (kalendářním) měsíci, ve kterém daňový subjekt zjistil, že daň nebyla stanovena ve správné výši.
 - **Objektivní** – do uplynutí lhůty pro stanovení daně
- ▶ **Obsahové náležitosti**:
 - pokud se mění výše daně – **rozdíl** oproti poslední známé dani a **den jeho zjištění**
 - pokud jde o právo podat – **důvody** pro podání

Tvrzení daně 4/4

- ▶ **Nepřípustnost podání** (subjektivní lhůta pro podání se po tuto dobu přerušuje):
 - probíhá daňová kontrola (postačí, že byla vydána výzva k jejímu zahájení)
 - zahájeno řízení o mimořádném opravném prostředku či dozorčím prostředku
 - zahájen soudní přezkum

 - ▶ **Předčasné podání:**
 - a) před vyměřením daně
 - situace, kdy bylo podáno řádné daňové tvrzení a již uplynula lhůta pro jeho podání (tzn. nelze jej již opravovat), avšak ještě nebylo vyměřeno
 - b) před doměřením daně
 - situace, kdy bylo podáno starší dodatečné daňové tvrzení a již uplynula subjektivní lhůta pro jeho podání (tzn. nelze jej již opravovat), avšak ještě nebylo doměřeno
- Následek :** zastavení (nového) doměřovacího řízení (ex lege)
- uvedené údaje se využijí v rámci probíhajícího vyměřovacího nebo doměřovacího řízení
-
- ▶ **Opravné tvrzení**
 - před uplynutím zákonné lhůty pro podání tvrzení lze již podané tvrzení nahradit opravným (k předchozímu podání se nepřihlíží)

Stanovení daně 1 / 3

- ▶ **Stanovení daně** = vyměření nebo doměření daně
 - **vyměření daně** = první stanovení daně v daném daňovém řízení
 - **doměření daně** = následné stanovení daně v daném daňovém řízení
 - **poslední známá daň** (daňová povinnost) může být snížena nebo zvýšena (i opakovaně!)
 - **právní moc** dosavadních rozhodnutí o stanovení daně **není** jejímu doměření na překážku
 - doměřit z moci úřední lze pouze **po provedené daňové kontrole**

- ▶ **Daň lze stanovit:**
 - **na základě tvrzení daňového subjektu** – *primárně*
 - daňové přiznání nebo vyúčtování → vyměření
 - dodatečné přiznání nebo dodatečné vyúčtování → doměření
 - **z moci úřední** – *sekundárně* (při nesplnění povinnosti tvrzení)

Stanovení daně 2/3

- ▶ Daň se v nalézacím řízení stanovuje: pouze rozhodnutím, které může mít podobu:
 - platebního výměru
 - dodatečného platebního výměru
 - hromadného předpisného seznamu
- ▶ Zákon explicitně nepředpokládá možnost stanovení daně bez vydání rozhodnutí (tj. **samovyměření**)

- ▶ Tato rozhodnutí se **neodůvodňují** – s výjimkou:
 - stanovená daň se **odchyluje** od daně tvrzené
 - ▶ odůvodňuje se pouze rozdíl stanovený nad rámec tvrzení
 - daň je stanovena **z moci úřední**
 - daň je stanovena na základě výsledku **daňové kontroly**
 - ▶ za odůvodnění se považuje zpráva o daňové kontrole
 - daň je stanovena na základě výsledku **postupu k odstranění pochybností**
 - ▶ za odůvodnění se považuje protokol o projednání výsledku postupu

Stanovení daně 3 / 3

- ▶ **Daň může být stanovena i plátcí daně k přímé úhradě**
 - při nesplnění jeho povinnosti srazit a odvést daň ve správné výši
- ▶ **Stanovená daň může být:**
 - **shodná s tvrzením** → nemusí se doručovat (právní fikce doručení)
 - nelze se odvolat – výjimka u závazného posouzení
 - **rozdílná (zcela nebo z části)** → doručuje se
 - lze se odvolat → posunutí náhradního dne splatnosti až za právní moc rozhodnutí
 - nemá vliv na běh úroku z prodlení (ten se počítá vždy od původního dne splatnosti)
- ▶ **Zákon nestanoví konkrétní lhůtu, do kdy má být rozhodnutí o stanovení daně vydáno**
 - obecné mantinely představuje pouze lhůta pro stanovení daně

Lhůta pro stanovení daně 1 / 2

▶ Prekluzivní (propadná) lhůta

- uplynutím této lhůty již nelze měnit poslední známou daň
- navazují na ní další ustanovení

▶ Délka lhůty: základní 3 roky maximální (absolutní) 10 let

▶ Počátek běhu lhůty:

- dnem v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo
- dnem v němž se stala daň splatnou, aniž by zde byla současně povinnost podat řádné daňové tvrzení
 - x § 47 ZSDP (teorie 3+0 a 3+1) – I. ÚS 1611/07

Lhůta pro stanovení daně 2/2

▶ Úkony přerušující lhůtu

- tříletá lhůta běží znovu od daného okamžiku

▶ Úkony prodlužující lhůtu o 1 rok

- pokud k nim došlo v posledních 12ti měsících před uplynutím dosavadní lhůty

▶ Stavění lhůty

- lhůta po určitou dobu neběží

▶ Možnost stanovení daně i po uplynutí lhůty

- účinná lítost, daňový trestný čin

Placení daní I

Osnova

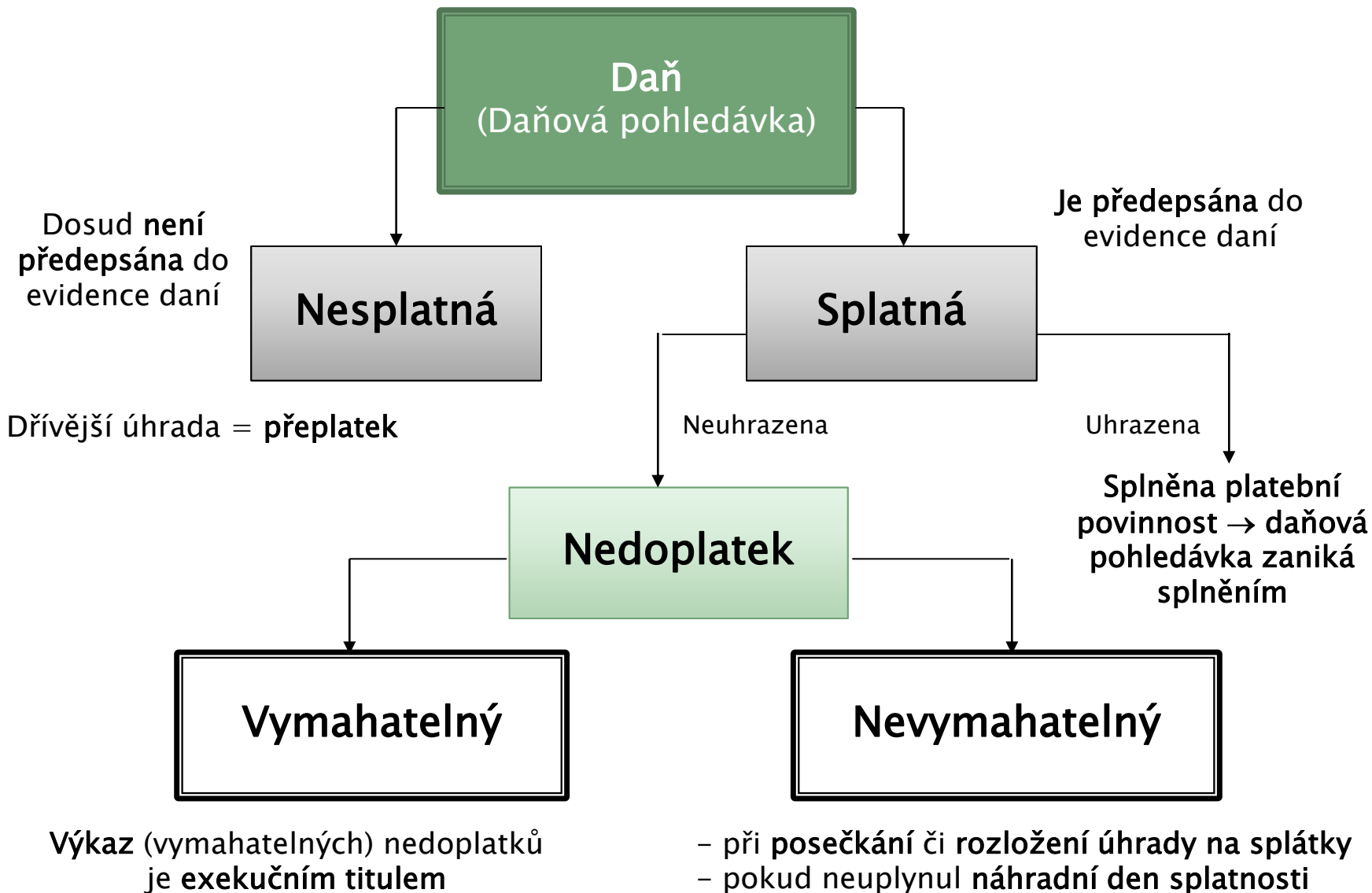
1. Evidence daní
2. Nedoplatek
3. Přeplatek
4. Lhůta pro placení daně
5. Vybírání

1. Evidence daní

- ▶ Předmět evidence daní
- ▶ Osobní daňový účet (ODÚ)
 - debetní strana ODÚ – předpisy, odpisy a jejich opravy
 - kreditní strana ODÚ – platby a vratky
- ▶ Poskytování informací z ODÚ
 - potvrzení o stavu ODÚ
 - potvrzení o skutečnostech z ODÚ (např. bezdlužnost)
- ▶ Odpis nedoplatku pro nedobytnost

2. Nedoplatek

- ▶ daňový řád definuje pojem nedoplatek jako:
 - částku daně, která není uhrazena a uplynul již den splatnosti této daně
 - neuhrazené příslušenství daně, u kterého již uplynul den splatnosti
 - neuhrazená částka zajištěné daně
- ▶ vztah k pojmům
 - daňový dluh (splatný/nesplatný)
 - daňová pohledávka (splatná/nesplatná)
 - splatná daň
- ▶ zánik nedoplatku
- ▶ vyznění o nedoplatku – neformální

3. Přeplatek

- ▶ **přeplatek** – částka, o kterou úhrn plateb a vratek na kreditní straně ODÚ převyšuje úhrn předpisů a odpisů na debetní straně ODÚ
- ▶ **vratitelný přeplatek** = přeplatek, který prošel tzv. testem vratitelnosti
 - test vratitelnosti – přeplatek se započte nejprve na:
 1. nedoplatky na ODÚ, kde je přeplatek evidován
 2. nedoplatky na jiných ODÚ u téhož správce daně
 3. nedoplatky u jiného správce daně, jenž o něj požádal před vystavením příkazu k vrácení daňovému subjektu
- ▶ vratitelný přeplatek je v dispozici daňového subjektu
 - možnost požádat o jeho vrácení či převedení
- ▶ úrok z vratitelného přeplatku (sankce pro správce daně)

4. Lhůta pro placení daně 1 / 2

- ▶ časový úsek, ve kterém je možné realizovat dobrovolnou i nedobrovolnou úhradu daně
- ▶ prekluzivní (propadný) charakter lhůty
 - rozdíl oproti předchozí právní úpravě, kde byla promlčecí i prekluzivní lhůta
- ▶ délka lhůty
 - základní **6 let**
 - maximální **20 let**
 - u nedoplatku zajištěného zástavním právem zapisovaného do veřejného registru: **30 let** od zápisu

4. Lhůta pro placení daně 2/2

- ▶ **počátek běhu lhůty**
 - u daní vyměřovaných = okamžik splatnosti
 - u daní doměřovaných = okamžik náhradní splatnosti
- ▶ **úkony přerušující lhůtu**
 - zahájení exekučního řízení
 - nejen dle daňového řádu, ale i podle exekučního řádu či OSŘ
 - zřízení zástavního práva
 - oznámení rozhodnutí o posečkání
- ▶ **lhůta se staví po dobu**
 - vymáhání daně soudem nebo soudním exekutorem
 - přihlášení daňové pohledávky do insolvenčního řízení nebo do veřejné dražby
 - daňové exekuce srážkami ze mzdy
 - dožádání mezinárodní pomoci při vymáhání

5. Vybírání daní

▶ Pořadí úhrady daně

- rozdíl mezi daní a příslušenstvím
- rozdíl mezi běžnou platbou a vymáháním
- specifické případy – ručení, insolvence

▶ Způsob placení daně

- primárně v české měně
- forma placení
 - bezhotovostně
 - v hotovosti
 - kolkovými známkami
(kde tak stanoví zvl. zákon: tedy pouze soudní a správní poplatky, do 5 tis. Kč)
 - přeplatkem na jiné dani

▶ Den platby

- převzetím hotovosti
- připsáním na účet správce daně

Placení daní II

Osnova

1. Zajištění daní
2. Vymáhání daní

1. Zajištění daní

- A. Zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň
- B. Zástavní právo
- C. Ručení
- D. Dobrovolné ručení, bankovní záruka
- E. Zálohy

A. Zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň

- ▶ **zajišťovací příkaz** = rozhodnutí, kterým je daňovému subjektu uložena úhrada zajištěné částky
- ▶ **důvod pro vydání:**
 - odůvodněná obava, že daň, která ještě není splatná nebo stanovená, bude v době své vymahatelnosti nedobytná nebo jen se značnými obtížemi
 - zároveň musí být naplněna jedna z těchto podmínek:
 - a) **daň nebyla dosud stanovena** (⇒ nutno předběžně určit její výši)
 - b) **daň není dosud splatná** (⇒ výše zajištěné daně je již dána)
- ▶ **vykonatelnost zajišťovacího příkazu**
 - exekuční titul
 - možný přechod se „zajišťovací“ exekuce do „uhrazovací“ exekuce
 - možnost zřídit zástavní právo

B. Zástavní právo

- ▶ zřizuje správce daně rozhodnutím
- ▶ subsidiární použití občanského zákoníku (§ 152 an. ObčZ)
- ▶ vznik zástavního práva:
 - k ostatnímu majetku = vzniká doručením daňovému subjektu či majiteli zástavy
 - k majetku evidovanému ve veřejném registru = vzniká dnem doručení tomuto registru
- ▶ zajišťuje neuhrazenou daň
 - vtahuje se i na příslušenství daně
- ▶ možnost zajištění neuhrazené daně zástavním právem k majetku vlastníka odlišného od daňového subjektu
 - Podmínka: předchozí úředně ověřený souhlas vlastníka
- ▶ zánik zástavního práva:
 - zrušením: právní mocí rozhodnutí správce daně
 - ze zákona (§ 170 ObčZ)
 - povinnost vyrozumět daňový subjekt a vlastníka zástavy

- ▶ vznik ručitelského vztahu
 - povinnost založená jiným zákonem (zákonné ručení)
 - přijetí dobrovolného ručení
- ▶ postavení ručitele
 - ručitel je v pozici *sekundárního* dlužníka (*primárním* dlužníkem je daňový subjekt)
 - akcesorický vztah → výjimka: zanikne-li daňový subjekt bez právního nástupce, povinnost ručitele uhradit nedoplatek tím není dotčena
- ▶ vznik povinnosti ručitele uhradit nedoplatek
 - oznámena výzva k úhradě nedoplatku
 - vykonatelnost – po marném uplynutí lhůty stanovené k dobrovolné úhradě nedoplatku
- ▶ podmínky pro vydání výzvy ručiteli
 - bezvýsledné upomenutí a bezvýsledná (či prokazatelně nemožná) exekuce primárního dlužníka, nebo
 - zahájení insolvenčního řízení vůči daňovému subjektu

- ▶ další účinky doručení výzvy:
 - ručitel získává procesní postavení jako daňový subjekt
 - v rovině platební, při nahlížení do spisu, při zproštění mlčenlivosti
 - založeno právo ručitele brojít proti výzvě odvoláním
 - odkladný účinek + možnost zpochybňovat jakoukoli skutečnost
 - nutno rozlišovat, zda již uplynula lhůta pro stanovení daně či nikoli
 - marným uplynutím lhůty k dobrovolné úhradě začíná běžet ručitelova lhůta pro placení daně
 - ručiteli nevzniká úrok z prodlení (ani úrok z posečkané částky)

- ▶ placení nedoplatku ručitelem
 - správce daně vydá ručiteli potvrzení o úhradě nedoplatku
 - účelová vázanost platby
 - platbu ručitele lze použít pouze na úhradu nedoplatku, za který ručí
 - pokud je nedoplatek uhrazen nebo zanikla daňová povinnost, stává se ručitelem uhrazená částka na účet daňového subjektu přeplatkem ručitele

D. Dobrovolné ručení, bankovní záruka

- ▶ způsoby dobrovolného zajištění neuhrazené daně
- ▶ zajištění vzniká rozhodnutím správce daně za podmínky předchozího:
 - písemného prohlášení ručitele s úředně ověřeným podpisem
 - záruční listiny banky, kde se zavazuje daň na výzvu správce daně uhradit
- ▶ subsidiárně se použije obecná úprava občanského (resp. obchodního) zákoníku
 - § 546 an. ObčZ
 - § 313 an. ObchZ
- ▶ při úhradě se postupuje obdobně jako u ručení zákonného

E. Zálohy

- ▶ **záloha** = částečná nebo úplná platba daně, která dosud není stanovena ani splatná → po splatnosti daně se uhrazené zálohy započítávají
 - záloha se z hlediska aplikace obecných procesních pravidel chová stejně jako daň, není-li stanoveno jinak
 - nezaplacená záloha = nedoplatek
- ▶ **povinnost pro placení záloh stanoví zvláštní úprava**
 - lhůty pro placení záloh stanoví zákon nebo rozhodnutí
- ▶ **v rámci diskreční pravomoci může správce daně zálohy:**
 - snížit
 - zrušit (tj. povolí výjimku z povinnosti daň zálohovat)
 - nově stanovit (při očekávané daňové povinnosti → povinnost daňového subjektu uvést při registraci)
- ▶ **výše zálohy:** se může odvíjet od poslední známé daně
 - účinnost změny nastává následující (kalendářní) měsíc po právní moci

Přehled daňových zákonů upravujících zálohy

- ▶ č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (38a aj.)
- ▶ č. 16/1993 Sb., o dani silniční (10)
- ▶ č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (19 odst. 7)
- ▶ č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší (19)
- ▶ č. 254/2001 Sb., vodní zákon (§ 88, 93)
- ▶ č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (§41 g)

2. Vymáhání daní

- A. Způsoby vymáhání
- B. Daňová exekuce
- C. Klíčové pojmy a instrumenty

A. Způsoby vymáhání

1 / 2

- ▶ **vymáhání daní zahrnuje (=způsoby vymáhání):**
 1. daňovou exekuci
 2. vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora
 3. uplatnění pohledávky v insolvenčním řízení
 4. přihlášení nedoplatku do veřejné dražby

- ▶ **volba způsobu vymáhání**
 - správce daně by měl volit takový způsob vymáhání, při kterém náklady související s vymáháním nebudou ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku

- ▶ **exekuční titul:**
 - výkaz nedoplatků
 - vykonatelné rozhodnutí
 - vykonatelný zajišťovací příkaz

A. Způsoby vymáhání

2/2

postižením majetkových práv

srážkami ze mzdy
(a jiných příjmů)

příkázáním pohledávky
z účtu u PPS

příkázáním jiných
majetkových práv

příkázáním jiné
peněžité pohledávky

daňovou exekucí

prodejem nemovitostí

prodejem
movitých věcí

soudem

soudním
exekutorem

uplatněním
v
insolvenčním
řízení

přihlášením
do
veřejné
dražby

B. Daňová exekuce

- ▶ koncepce:
 - subsidiární použití občanského soudního řádu
 - pravomoci správce daně, jakožto exekučního orgánu, upravuje výlučně daňový řád
 - tam, kde vystupuje správce daně coby „oprávněný“ z exekučního titulu, použijí se obdobně ustanovení občanského soudního řádu upravující postavení oprávněného
 - úprava práv a povinností dlužníka (povinného) a poddlužníků je ponechána z větší části obecné úpravě občanského soudního řádu

- ▶ nařízení daňové exekuce
 - exekuční řízení
 - exekuční příkaz
 - způsoby daňové exekuce

C. Klíčové pojmy a instrumenty

- ▶ dlužník
- ▶ poddlužník
- ▶ daňový exekutor
- ▶ prohlášení o majetku (srov. § 260a an. OSŘ)
- ▶ exekuční náklady
- ▶ soupis věcí
- ▶ dražba
- ▶ osoba zúčastněná na dražbě
 - dražitel
 - vydražitel
- ▶ rozvrhové řízení